

KVV PdF UP. Okruhy otázek k magisterským státním závěrečným zkouškám (navazující magisterské studium).

Pro akademický rok 2011 / 2012

I. UČITELSTVÍ VV PRO SŠ A ZUŠ magisterské jednooborové studium a UČITELSTVÍ VV PRO SŠ A 2.STUPEŇ ZŠ magisterské dvouoborové studium

1.

- Vznik a vývoj dětského výtvarného projevu, jeho charakteristické znaky, zvláštnosti jednotlivých vývojových etap dětského výtvarného projevu a specifika iniciace dětské a studentské výtvarné tvorby v jednotlivých obdobích vývoje. Vztah ontogeneze dětského výtvarného projevu a fylogeneze umění.

- Starověké civilizace a jejich akcentace v uměleckých projevech 19. století a dneška.

- Habánská lidová hrčičina, přejímání vzorů (Čína, Osmané).

2.

- Psychologické a sociální předpoklady výtvarné tvorby, podobnosti mezi projevy dětí „primitivů“ a projevy „art brut“ (výtvarný projev ulice, umělecké projevy psychotiků a mentálně postižených, umění autodidaktů). Komplementarita výtvarné intuice a obrazového myšlení ve výtvarném vyjadřování (teorie J. Piageta a Rudolfa Arnheima).

- Umění přírodních národů, jeden z inspiračních zdrojů meziválečné moderny i dneška.

- Počátky keramické produkce na českém a slovenském území. Přehled kultur od doby kamenné do příchodu Slovanů.

3.

- Role symbolu, archetypu a mýtu ve výtvarné výchově a v arteterapii. Hlubinně psychologický výklad dětské a studentské výtvarné práce. Autobiografie jako zdroj námětu výtvarného vyjadřování.

- Antický kánon jako výchozí forma umění renesance a jeho podoba v období klasicismu. Antické elementy v umění 20. a 21. století.

- Terra sigillata - technologie (suroviny, příprava, pálení), aplikace v antickém Řecku, příklady na konci 20 století.

4.

- Interpretace dětské a studentské výtvarné práce. Analogie mezi projevy dětí a umělců. Antropologické kořeny umění a dětského výtvarného projevu.

- Sochařství starého Říma a jeho podíl na formování pomníkové tvorby v následujících uměleckých slozích. Plastika ve veřejném prostoru.

- Napodobování porcelánové hmoty a objev porcelánu v Evropě.

5.

- Artefiletika a její přínos v inovaci výuky výtvarné výchovy na základní a střední škole. Využití artefiletických modelů iniciace výtvarného projevu ve výtvarné výchově. Význam výrazové hry pro motivaci výtvarného projevu.

- Umělecké dílo jako duchovní symbol v křesťanském umění raného středověku. Smysl a podoba omezování formálních výrazových prostředků v umění současnosti.

- Interpretace obrazu - kompozice obrazu, znak, symbol, schéma, metafora, alegorie, asociace, objasnění těchto pojmů v rámci interpretace obrazů jeho formální i významové analýzy.

6.

- Arteterapie v teorii a praxi. Arteterapeuticky zaměřený výtvarný projekt a výtvarná dílna. Relaxační a expresivní metody v terapii uměním. Mezioborové arteterapeutické projekty.

- Gotická katedrála a její odraz v umění neogotiky. Gotické inspirace v umění 20. a 21. století.

- Keramická tvorba ve 20. století u nás a na Slovensku – významné přehlídky a symposia u nás a v Evropě

7.

- Tuzemské a zahraniční organizace zabývající se teorií a praxí výtvarné výchovy. Přehlídky a soutěže dětského výtvarného projevu. Koncepce výstav dětské a studentské tvorby jako autorské pedagogické dílo.

- Ideje humanismu v uměleckém projevu renesance. Kořeny manýrismu a jeho projevy v současnosti.

- Role kresby v období renesance.

8.

- Motivace ve výtvarné výchově. Psychologické předpoklady iniciace dětského výtvarného projevu. Smyslová a duchovní výchova v pojetí Jiřího Davida. Psychické procesy a výtvarný projev dítěte (senzibilita, myšlení, smyslová synkreze).

- Nizozemská barokní malba. Barokní prostor /architektura, malba, socha/ jako inspirace pro umění následujících generací.

- Kresba jako přípravná studie i finální umělecké dílo v období baroka.

9.

- Koncepce výtvarného projektu – příklady z teorie a praxe. Autorský pedagogický projekt a jeho prezentace. Uplatnění intermediality ve výtvarném projektu.

- Romantismus a tvůrčí koncepce historizujících slohů. Historismus a tradicionalismus v architektuře 18. - 21. století.

- Prostorotvorné možnosti textilního vlákna a jejich projevy v dílech textilních umělců od 60. let 20. století.

10.

- Námět ve výtvarné výchově. Výtvarná hra jako cesta k objevování vlastního námětu, „niterný námět“. Role námětu ve výtvarném projektu a v koncepci dlouhodobého výukového programu na základní a střední škole.

- Symbolismus a jeho významové souvislosti s uměním 20. století /secese, surrealismus, fantaskní realismus atd./. Secesní symbolismus. Význam Munchova díla pro rozvoj moderního výtvarného projevu v 1. desetiletí 20. stol.

- Kresba v umění symbolismu a secese.

11.

- Vznik a historie organizace INSEA. Osobnosti světové a české výtvarné pedagogiky vystupující na kongresech INSEA. Klíčová témata sympozií INSEA pořádaných v posledních 20 letech českou sekcí INSEA.

- Pojem „expresionismus“, princip estetické autonomie díla ve vztahu předmětným podobám vnějšího světa /skupina Die Brücke, Der blaue Reiter, představitelé francouzského a belgického expresionismu/. Charakter jeho severoněmecké a vídeňské větve. Expresionismus v sochařské tvorbě.

- Devatenácté století. Období nové věcnosti – poetická fotografie v oblasti zátiší, figury a humanistické, dokumentární fotografie.

12.

- Klasické a netradiční formy prezentace dětské a studentské výtvarné práce. Specifika prezentace akčních edukativních činností ve výtvarné výchově. Hodnocení dětské a studentské výtvarné práce. Možnosti prezentace dětské a studentské práce prostřednictvím nových médií.

- Počátky českého moderního umění – kuboexpresionistické projevy. Vliv francouzského umění a jeho prezentace v českém uměleckém prostředí /Rodin, Bourdell, etc./.

- Výrazové možnosti grafických technik a jejich využití v jednotlivých epochách.

13.

- Muzejní výtvarná pedagogika u nás a v zahraničí. Galerijní animace a jiné formy zprostředkování uměleckého díla. Role workshopu při edukativní činnosti v muzeu či v galerii.

- Picassova cesta k nové konstrukci obrazového organismu. Přijímání zásad kubistického zobrazování dalšími umělci. Povaha kubistické formy v sochařství. Tvarová analýza a objevy vnitřního světa plastické hmoty, jeho podněty pro sochařství 20. století.

- Výrazové prostředky kresby a jejich dokumentování v díle vybraných osobností.

14.

- Umělecko-pedagogické projekty. Příklady z praxe výtvarné pedagogiky. „Rozšířená výchova“, sociální plastika (latentní edukace v díle Josefa Beuysse). Přesahy výtvarných projektů do speciální a sociální pedagogiky.

- Geometrická abstrakce /Ruská avantgarda, De Stijl/. Racionálně konstruktivní tendence v českém umění. Pomalířská abstrakce, color field painting, hard-edge painting. Minimalismus a jeho odraz v architektuře a designu.

- Nejdůležitější tendence ve vývoji tapisérie 2. pol. 20. století.

15.

- Vztah výtvarného umění a výtvarné pedagogiky. Přesah tvorby výtvarných umělců do oblasti edukace (Petr Nikl, František Skála, Kateřina Šedá a další). Edukativní projekty iniciované výtvarnými umělci.

- Historie a koncepce Bauhausu. Gropiův manifest, výmarské expresivní období. Dessavské konstruktivní období Bauhausu. Berlínský epilog.

- Značka, logo, logotyp. Problematika stylizace v grafickém designu.

16.

- Výchova uměním – smysl umělecké výchovy v pojetí Herberta Reada. Formování teorie a praxe výtvarné výchovy u nás v šedesátých a sedmdesátých letech 20. Století, osobnost Jaroslava Uždila.

- Impulsy dada a surrealismu formující vývoj výtvarné kultury 20. století. Výchozí aspekty surrealistické teorie a jeho výrazové prostředky, veristický a abstraktní surrealismus. Navazující tvůrčí projevy.

- Kresba jako jeden z výtvarných prostředků hnutí Dada a Surrealismu.

17.

- Historie vyučování kreslení a „umělecké výchovy“ do první poloviny dvacátého století. Hnutí za uměleckou výchovu. Svár psychologismu a logismu. Avantgardní výtvarná učiliště a edukativní experimenty v oblasti umělecké výchovy.

- Architektura moderny, zrod funkcionalismu. Mezinárodní sloh a jeho česká specifika. Proměna životního stylu a nové urbanistické koncepce .

- Dvacáté století, vznik surrealistických tendencí ve fotografii, vývoj fotografických disciplín (zátíší ,figura, dokument, reklama, móda) v průběhu 20. stol v českých zemích a ve světě.

18.

- Tvorba avantgardních výtvarných skupin jako inspirativní zdroj pro výtvarné pedagogy. Formy výuky dějin umění 20. století na základní škole, na gymnáziu a na střední odborné škole.

- Abstraktní expresionismus - představitelé poválečného amerického umění. Projevy informelu, tachismu, lyrické abstrakce a jejich historický kontext v evropském i českém výtvarného umění.

- Obraz konzumní společnosti - projevy společenské kritiky v malířské tvorbě.

19.

- Psychologická didaktika a empirický výzkum ve výtvarné výchově – historie a současnost. Kresebné psychologické testy a interpretace výtvarné práce dítěte a studenta. Diagnostická a estetická funkce dětského výtvarného projevu.

- Umění a reprezentace totalitní moci. Padesátá léta ve výtvarném projevu Československa. Socialistický realismus, architektura Sorely. Tvůrčí skupiny. Solitérní osobnosti neoficiálního výtvarného života. Výstavy.

- Symbolická úloha textilu v dílech textilních umělců 2. pol. 20. století.

20.

- Výtvarní umělci moderny a dětský výtvarný projev. Úvahy umělců moderny o genezi uměleckých forem jako zdroj inspirace didaktiky výtvarné výchovy (Kleeův Pedagogický náčrtník, filozofie pedagogiky Bauhausu, Kupkovo duchovní pojetí výtvarné formy).

- Neodadaismus. Pop-art v USA, jeho sociální kontext. Nová figurace a šedesátá léta v českých zemích a evropské souvislosti.

- Abstrahování, abstrakce, nefigurativní - objasnění pojmů, vývoj abstraktního umění a jeho polohy v kontextu umění.

21.

- Typologie dětského výtvarného projevu z pohledu psychologie a teorie výtvarné formy. Zohlednění typů výtvarného vyjadřování a současné výukové metody ve výtvarné výchově. Individuální a skupinová práce ve výtvarné výchově.

- Integrace pohybu do umělecké formy. Interaktivní projekty.

- Literárnost a objekt. Figurální tendence a animalita v prostorové tvorbě současnosti.

22.

- Smyslová a duchovní pedagogika v pojetí Jiřího Davida. Ekofilozofické aspekty současné výtvarné výchovy. Alternativní školství a výtvarná pedagogika.

- Nová koncepce materiálu v umění 20. století. Objekt a instalace. Arte povera, pojem antifорма.

- Šperk jako objekt v díle významných světových osobností 20. století.

23.

- Metodické řady a projekty ve výtvarné výchově. Zhořovy „školy výtvarného myšlení“. Role výtvarného projektu ve výuce výtvarné výchovy v pojetí Věry Roeselové.

- Architektura brutalismu. High-tech a jeho ozvuky v českých zemích. Výchozí principy. Architektura dekonstrukce a architektura – socha, aspekty designu.

- Veřejný prostor a role péče o památkové objekty a urbanistickou podobu města.

24.

- Charakteristika současné výtvarné výchovy, cíle, obsahy, metody a didaktické prostředky a cíle ve výtvarné výchově. Transformace obsahu nových kurikulárních dokumentů do praxe výtvarné výchovy (RVP – Člověk a kultura). Vztah výtvarné výchovy k hudební, dramatické a pohybové výchově.

- Akční umění – happening, events, performance. Vídeňský akcionismus a jeho odraz v „live-kunstu“. Body art . Multimediální projevy, jejich počátky a současnost. Hnutí Fluxus a jeho návaznosti.

- Nové tendence ve fotografii na přelomu milénia

25.

- Multikulturalita, výtvarný projev a výchova. Role výtvarné výchovy v mimoškolních edukativních zařízeních. Koncepce výtvarného projektu, kurzu, dílny pro minoritní skupiny.

- Konceptuální umění, výklad pojmu a teoretická východiska. Land art, jeho kořeny a charakteristika v českém prostředí i v zahraničí.

- Subjektivní versus konceptuální pojetí malby v kontextu umění 20.stol.

26.

- Významné osobnosti současné české výtvarné pedagogiky. Vývojové tendence didaktiky výtvarné výchovy po roce 2000. Svár videocentrismu s integrativním pojetím výtvarné výchovy.

- Hyperrealismus, práce s fotografií, new painting. Filmová tvorba a její filiace s výtvarným uměním, instalace a videoart.

- Aktuální tendence ve figurální malbě - příklady ze současné české i zahraniční malířské tvorby.

27.

- Role nových médií ve výtvarné výchově. Intermediální výukové modely ve výtvarné výchově. Nová média v současném výtvarném umění a didaktika výtvarné výchovy.

- Postmoderní filosofické teorie a jejich projevy v literatuře a hudbě. Osobnosti a realizace architektonické postmoderny. Signature architecture, kulturní identita a teorie kritického regionalismu Kennetha Framptona.

- Obrazy s námětem všednosti a revival tradičních námětů v malbě v kontextu postmoderního vývoje umění- zdůvodnění těchto tendencí v poválečné malbě.

28.

- Školní vzdělávací programy, učebnice, technické a materiální vybavení pracovny a kabinetu VV. Výstavní aktivity, ateliérové výtvarné činnosti a činnosti v exteriéru (metody zprostředkující kulturní dědictví).

- „Myticko narativní“ a „textově neokonceptuální“ fáze postmoderny. Neoexpresionismus, Neue Wilde, Transavantgarda-jejich specifika. Postmoderní umění v Česku.

- Textilní materiál jako prostředek ke sdělení obsahů ve volném umění 2. pol. 20. století (významné směry a osobnosti).

29.

- Umění postmoderny jako inspirace výtvarného pedagoga. Interpretace současného uměleckého díla. Výchova ke kritickému myšlení a integrativní role výchovy uměním v soudobé společnosti.

- Přelom tisíciletí. Umění globalizace. Užití nových médií. Současná tvorba. /Gender otázky, Street Arte, Socio-Art/.

- Použití a významy jednotlivých barev v oblasti informační grafiky.

30.

- Výtvarná dílna. Koncepce programu a prezentace práce v dílně. Příklady dílen realizovaných u nás a v zahraničí. Autorský model výtvarné dílny.

- Umění jako protest, subverze a mystifikace. /Aktivistické pojetí umělecké tvorby/. Specifika českého prostoru. (Pode Bal, Guma guar, Rafani, BKS, Ztohoven atp.)

- Důvody k vynalézání nových grafických technik, proměny a návraty starých, autorsky upravené techniky.

II. UČITELSTVÍ VV PRO SŠ A ZUŠ magisterské jednooborové studium

1.

Mytologický námět ve výtvarné tvorbě, role báje, pověsti, mytologického příběhu a hrdiny v motivaci výtvarného vyjadřování. Psychologizace výtvarné tvorby skrze mytologii. Kontextualizace mytologie v umění moderny a postmoderny.

2.

Fenomén prostoru v plošné, objektové, environmentální a akční tvorbě.

3.

Bod, linie a plocha v kresbě a v grafice, klasické a novátorské přístupy k pojetí funkce základních vyjadřovacích prostředků výtvarného projevu.

4.

Barva a světlo ve výtvarném projevu, jejich funkce a proměny jejich zobrazování.

5.

Pohyb a balanc, princip proměny a zániku v sochařském tvarosloví.

6.

Role ornamentu ve výtvarném vyjadřování. Proměny interpretace ornamentu v různých historických epochách. Význam ornamentu v současném výtvarném umění.

7.

Živly jako téma umělecké tvorby a jako námět umělecko-pedagogického projektu.

8.

Zvíře jako námět klasické výtvarné práce a jako inspirace intermediálního projektu (srovnání).

9.

Autobiografie a výtvarný projev. Výtvarné dílo jako sebereflexe a terapie.

10.

Geneze výtvarného díla jako objektu. Klasické a netradiční materiály v objektové tvorbě.

11.

Interaktivita v současném výtvarném projevu. Účast diváka na tvorbě artefaktu.

12.

Environmentální projekt. Ekoart.

13.

Hra a rituál v kontextu historického vývoje umění. Synkretická povaha umělecké reflexe světa.

14.

Nová média ve výtvarné tvorbě. Intermediální výtvarné projekty.

15.

Mezioborové umělecké projekty.

16.

Integrace osobnosti umělce do jeho díla /umělec jako ikona/

17.

Mytologie, křesťanství a velké filosofické systémy - jejich odraz v uměleckém dění dané doby.

18.

Projevy Art-brut – umění dětí a psychotiků

19.

Fenomén sběratelství. Umělecký mecenáš. Soukromé kolekce v zahraničí a jejich proměna od renesance po současnost.

20.

Vznik a vývoj veřejných sbírek v evropském prostředí. Kulturní preference státního sektoru a jejich dopad na utváření historického dědictví v různých zemích Evropy.

21.

Příklady tradičních a alternativních způsobů prezentace výtvarného díla. Prezentace uměleckých sbírek i akvizičních aktivit na příkladu vybraných kolekcí na americkém kontinentě.

22.

Muzea a galerie jako multikulturní centra i duchovní prostor. Architektonická specifika.

23.

Nové formování obchodu s uměním v novověku a jeho současné rysy. Aukční prodej. Falza. Umělecký trh.

24.

Instituce světových výstav / Bienále Benátky, Documenta Kassel, Manifesta, etc./.
Umění a mediální průmysl. Kurátorské osobnosti.

25.

Hnutí Arts and Crafts, specifická obroda uměleckého řemesla. „Gesamtkunstwerk“ v historii a jeho odraz v koncepci obytného prostoru konce 19. století.

26.

Wiener Werkstätte a evropské ozvuky. Podněty Artělu. Art déco a jeho filiace s evropskou modernou. Československá specifika.

27.

Bauhaus jako designérské centrum a jeho význam pro rozvoj designu ve výtvarné kultuře 20. století

28.

Umělecké řemeslo a volné umění. 20. století ve znamení splývání uměleckých druhů.

29.

Tradice uměleckého vzdělávání v českých zemích, vznik LŠU a jejich význam pro vývoj oboru výtvarná výchova, základní umělecké vzdělávání v ČR a jeho postavení v rámci současného českého vzdělávacího systému.

30.

Charakteristika a organizace základního uměleckého vzdělávání podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání, profil výtvarného oboru a vzdělávací obsah jeho oblastí Výtvarná tvorba a Recepce a reflexe výtvarného umění.

III. UČITELSTVÍ VV PRO SŠ A ZUŠ magisterské jednooborové studium a

Analýza uměleckého díla /dle předložené ukázky/

Slohové určení uměleckého díla a vřazení do časových a tvůrčích okruhů. Rozbor techniky, kompozice, barevných akcentů, rukopisu a stylistických specifik.

Ikonologický a ikonografický výklad.